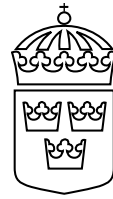

Regeringens proposition

2015/16:142

Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen

Prop.
2015/16:142

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 mars 2016

Stefan Löfven

Helene Hellmark Knutsson
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen avser att genomföra en tidsbegränsad satsning på en ny särskild kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer med examen på forskarnivå. Satsningen planeras pågå under fem år. Syftet med satsningen är att få fler ämneslärare och lektorer i skolan. För att stimulera personer att påbörja och slutföra denna utbildning avser regeringen också att införa ett tillfälligt utbildningsbidrag. För att kunna genomföra satsningen föreslås ändringar i socialförsäkringsbalken, inkomstskattelagen (1999:1229), studiestödslagen (1999:1395), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Ändringarna innebär att utbildningsbidraget ska vara skattepliktigt, att sekretess ska gälla i ärenden om utbildningsbidrag och att en etableringsplan ska upphöra att gälla när en nyanländ påbörjar utbildningen. Vidare innebär ändringarna att studiemedel inte ska få lämnas eller tas emot för den tid då utbildningsbidraget lämnas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2016.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	6
2.3	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	7
2.4	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	9
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	10
3	Ärendet och dess beredning	11
4	Sverige behöver fler lärare	11
4.1	Det saknas ämneslärare i matematik, naturorienterande ämnen och teknik	11
4.2	Antalet lektorer har sjunkit	12
4.3	Flera åtgärder har redan vidtagits	12
5	Nuvarande reglering utgår från alternativa vägar till läraryrket.....	13
6	En ny kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen för att få fler ämneslärare och lektorer.....	14
7	Ett tillfälligt utbildningsbidrag för att attrahera personer att påbörja och slutföra utbildningen.....	15
7.1	Utbildningsbidraget	15
7.2	Bidraget ska vara skattepliktigt	16
7.3	Studiemedel ska samordnas med utbildningsbidraget	18
7.4	Ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter behöver inte införas	18
7.5	Ändringar i socialförsäkringsbalken.....	20
7.6	Sekretess ska kunna gälla i ärenden om utbildningsbidrag.....	21
7.7	En etableringsplan ska upphöra att gälla	24
8	Ikraftträdande	24
9	Konsekvenser	25
9.1	Ekonomiska och administrativa konsekvenser	25
9.2	Konsekvenser för den enskilde.....	26
9.3	Sveriges medlemskap i EU	26
9.4	Konsekvenser för jämställdhet och integration	26
10	Författningskommentar	27
10.1	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	27
10.2	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	27
10.3	Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	28

10.4	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	29	Prop. 2015/16:142
10.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	29	
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen (U2015/05012/UH)	31	
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	32	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	39	
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	40	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2016	41	
	Rättsdatablad	42	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
5. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 50 kap. 6 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

50 kap.

6 §

Vid tillämpning av 4 och 5 §§ ska med en person som förvärvsarbetar likställas en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd.

Vid tillämpning av 4 och 5 §§ ska med en person som förvärvsarbetar likställas

1. en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd, och

2. en studerande som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har examen på forskarnivå och får utbildningsbidrag för den utbildningen.

Denna lag träder i kraft den 15 juli 2016.

Prop. 2015/16:142 2.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

34 §²

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander, <i>och</i>	1. utbildningsbidrag för doktorander,
2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).	2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), <i>och</i>
	3. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna,
2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, eller
3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 15 juli 2016.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2014:949.

2.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Prop. 2015/16:142

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

25 §¹

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. utbildningsbidrag för doktorander,
4. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
5. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna,
6. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, *eller*

7. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

6. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,

7. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, *eller*

8. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller haft utbildningsbidrag för doktorander.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

¹ Senaste lydelse 2010:1280.

Prop. 2015/16:142 Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

Denna lag träder i kraft den 15 juli 2016.

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2015/16:142

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 28 kap. 10 a §, och närmast före 28 kap. 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

Utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning

10 a §

Sekretess gäller i ärende om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om utbildningsbidrag under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 15 juli 2016.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Etableringsplanen upphör att gälla när

1. tiden för etableringsplanen har löpt ut,
2. den nyanlände har haft ett förvärvsarbete på heltid minst sex månader,

3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel *kan lämnas* enligt studiestödslagen (1999:1395), eller

3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken *det kan lämnas* studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) *eller utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå,* eller

4. den nyanlände utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete om han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan.

Denna lag träder i kraft den 15 juli 2016.

¹ Senaste lydelse 2014:952.

I promemorian Karriärvägar m.m. i fråga om lärare i skolväsendet (U2012/04904/S) gjordes bedömningen att personer med examen på forskarnivå som har varit verksamma som lärare på en högskola eller i skolväsendet bör ges möjlighet att enkelt komplettera sin tidigare utbildning och få en ämneslärarexamen. Då en majoritet av remissinstanserna var positiva till införandet av en sådan utbildning har det inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) utarbetats en promemoria om en särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Utbildningsdepartementet (U2015/05012/UH).

I propositionen behandlas de förslag i promemorian som avser lagstiftningsåtgärder.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 25 februari 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som är likalydande med lagförslagen i propositionen. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

4 Sverige behöver fler lärare

Sverige står inför en allvarlig lärarbrist. Enligt Skolverkets lärarprognos från juni 2015 uppgår rekryteringsbehovet av lärare till 70 000 heltidstjänster perioden 2015–2019. Enligt Utbildningsdepartementets nuvarande beräkningar kan flyktingsituationen innebära att rekryteringsbehovet av lärare ökar med ytterligare 17 000 heltidstjänster. Satsningarna Fler anställda i lågstadiet och Kunskapslyftet innebär ett ytterligare rekryteringsbehov på omkring 2 300 heltidstjänster. Det innebär att det totala rekryteringsbehovet av lärare kan komma att uppgå till knappt 90 000 heltidstjänster. Det motsvarar ett examinationsbehov på 107 000 personer under nämnd tidsperiod, vilket är 60 000 fler än vad som examinerats de senaste fem åren. Även om intresset för lärar- och förskollärarytbildningarna har ökat något de senaste åren fortsätter söktrycket att vara relativt lågt, endast 1,4 behöriga förstahandssökande per antagen under 2015 enligt statistik från Universitetskanslersämbetet/SCB.

4.1 Det saknas ämneslärare i matematik, naturorienterande ämnen och teknik

Enligt SCB:s arbetskraftsbarometer har lärares ämnesinriktning stor betydelse för arbetsmarknadsläget. I arbetskraftsbarometern från 2015

Prop. 2015/16:142 pekar arbetsgivarna fortsatt ut att det råder brist på lärare i matematik och naturorienterande ämnen. För grundskolans senare år bedömer 94 procent av arbetsgivarna i undersökningen att det råder brist på nyutexaminerade lärare i matematik och NO och 83 procent bedömer att det råder brist på yrkeserfarna lärare i samma ämnen. För gymnasieskolan är motsvarande andelar 84 respektive 73 procent.

Mot bakgrund av detta är det problematiskt att Universitetskanslersämbetet (se rapport 2015:17) kan konstatera att antalet nyexaminerade lärare med inriktning mot matematik sjunker över tid.

4.2 Antalet lektorer har sjunkit

Antalet lektorer i det svenska skolväsendet har minskat dramatiskt de senaste årtiondena. Av betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52) framgår det att det 1980 fanns 1 500 lektorer, 1990 totalt 1 350 lektorer, 2000 totalt 525 lektorer och 2006 fanns det 311 lektorer. Enligt Skolverkets statistik arbetade det drygt 200 lektorer i skolväsendet läsåret 2015/16. Utbildningen i skolväsendet ska enligt skollagen (2010:800) vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Att öka antalet lektorer är därför ett viktigt sätt att stärka den vetenskapliga grunden i skolväsendet.

4.3 Flera åtgärder har redan vidtagits

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) och i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) aviserade regeringen en nationell samling för läraryrket. Den nationella samlingen har från regeringens sida ett tydligt fokus på att öka attraktiviteten i läraryrket, bl.a. genom insatser för en höjning av lärares löner, kvalitetssatsningar på lärar- och förskolläraryrket, kompetensutveckling för lärare, investeringar i mer personal i skolan och andra åtgärder som ger läraren bättre möjligheter att ge varje elev en undervisning av god kvalitet. I budgetpropositionen för 2015 lyftes det också bl.a. fram att det fortfarande är för få som väljer att utbilda sig till t.ex. ämneslärare i matematik, naturorienterande ämnen och teknik och att det även, som konstaterats ovan, råder brist på lektorer i skolan inom bl.a. dessa ämnen.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) har regeringen gått vidare och lagt fler förslag för att stärka läraryrket och lärarrekruteringen. Inom den nationella samlingen för läraryrket pågår ett arbete med det så kallade lärarlönelyftet. Promemorian Statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier (U2015/05040/UH) har utarbetats och remissbehandlats. Promemorian innehåller förslag och bedömningar som innebär att en satsning på statsbidrag för höjda löner till särskilt kvalificerade lärare och vissa andra personalkategorier ska genomföras. Lärarlönelyftet ska bidra till en långsiktig löneförhöjning till de lärare som kommer i fråga, utöver den ordinarie lönerevisionen. Reformen beräknas på årsbasis omfatta ca 60 000 lärare, vilket kan

jämföras med karriärtjänstreformen som fullt utbyggd fr.o.m. 2017 omfattar ca 17 000 förstelärare. Prop. 2015/16:142

Vidare har promemorian En mer flexibel ämneslärarutbildning (U2015/00500/UH) med förslag om en mer flexibel ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) och remissbehandlats. Regeringen arbetar vidare med en eventuell förändring av ämneslärarutbildningen med inriktning mot grundskolans årskurs 7–9.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslår regeringen att medel ska avsättas för fortsatt stöd till Teach for Sweden som bl.a. syftar till att öka rekryteringen av ämneslärare i matematik, naturorienterade ämnen och teknik. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2015/16:UbU1, rskr. 2015/16:113).

I propositionen Anställning under viss kompletterande utbildning (prop. 2015/16:23) har regeringen föreslagit ändringar i skollagen som bl.a. innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att, med undantag från bestämmelserna om legitimations- och behörighetskrav, meddela föreskrifter om en försöksverksamhet med tidsbegränsade anställningar. Försöksverksamheten ska få avse personer som ska bedriva undervisning som lärare i skolväsendet i ett eller flera ämnen där det råder brist på legitimerade och behöriga lärare. Ytterligare förutsättningar för försöksverksamheten ska vara att personen har ämneskunskaper som motsvarar de ämneskunskaper som krävs för en behörighetsgivande lärarexamen i det eller de ämnen som personen ska bedriva undervisning i och genomför en kompletterande pedagogisk utbildning för att uppnå en behörighetsgivande lärarexamen i det eller de ämnena. En person ska få anställas inom ramen för försöksverksamheten i högst två år. Anställningstiden ska få förlängas till högst tre år om det finns särskilda skäl. Regeringen har föreslagit att lagändringen ska träda i kraft den 1 juli 2016. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2015/16:UbU8, rskr. 2015/16:127).

5 Nuvarande reglering utgår från alternativa vägar till läraryrket

I propositionen Bäst i klassen – en ny lärarutbildning (prop. 2009/10:89) gjorde den dåvarande regeringen bedömningen att det är angeläget att det finns alternativa vägar till läraryrket. I propositionen pekades det på att det är av stor betydelse för skolans utveckling att personer med olika bakgrund och erfarenheter som vill utbilda sig till lärare bereds plats och att den kompetens som dessa individer bär med sig måste tas till vara, t.ex. genom kompletterande utbildningar. Därför beslutades förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen. Den möjliggör för studenter med tillräckliga ämneskunskaper i minst ett ämne att få en ämneslärarexamen efter en kompletterande pedagogisk utbildning.

Kraven för en ämneslärarexamen efter att studenten har gått igenom den kompletterande pedagogiska utbildningen skiljer sig något mot kraven för en sådan examen som avläggs efter den sammanhållna ämneslärarutbildningen, t.ex. kan examen omfatta enbart ett undervisningsämne i stället för två eller tre undervisningsämnen.

För särskild behörighet till den kompletterande pedagogiska utbildningen krävs tidigare inhämtade ämneskunskaper i ett undervisningsämne som motsvarar minst 90 högskolepoäng för inriktningen mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 och minst 120 högskolepoäng för inriktningen mot arbete i gymnasieskolan. För att studenterna efter utbildningen ska uppnå kraven för ämneslärarexamen omfattar den kompletterande pedagogiska utbildningen 90 högskolepoäng (motsvarande tre terminers heltidsstudier i normal studietakt) och består dels av en utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng, dels av en verksamhetsförlagd utbildningsdel om 30 högskolepoäng.

6 En ny kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen för att få fler ämneslärare och lektorer

Som tidigare har redovisats råder det utöver en brist på ämneslärare i bl.a. matematik, naturorienterade ämnen och teknik också brist på lektorer i skolan inom bl.a. dessa ämnen. Regeringen avser därför att genomföra en satsning på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) som leder till ämneslärarexamen för personer med examen på forskarnivå.

Satsningen planeras pågå under fem år och utbildningen bör anordnas vid något eller några lärosäten med relevanta förutsättningar. Regeringen avser besluta om vilket eller vilka lärosäten som får detta uppdrag. Utbildningen är tänkt att genomföras på ett år (tolv månader) och omfatta den utbildningsvetenskapliga kärnan, vilken innefattar bl.a. kunskaper om bedömning och betygssättning och didaktik, samt verksamhetsförlagd utbildning. Förslaget innebär att studenterna läser utbildningen med en högre studietakt än vid ordinarie KPU.

Den högre studietakten skiljer sig mot försöksverksamheten med tidsbegränsade anställningar (se avsnitt 4.3). I försöksverksamheten ska personen undervisa och vara anställd som lärare parallellt med att han eller hon genomgår en KPU. Personen ska få anställas inom försöksverksamheten i högst två år. Anställningstiden får förlängas till högst tre år om det finns särskilda skäl.

Den nu aktuella utbildningen bör anordnas för personer som har examen på forskarnivå (licentiatexamen eller doktorsexamen) och ämneskunskaper relevanta för ett undervisningsämne där det råder brist på sökande till ämneslärarutbildningen, i första hand matematik, biologi, kemi, fysik eller teknik. Regeringen avser att med stöd av sin s.k.

7 Ett tillfälligt utbildningsbidrag för att attrahera personer att påbörja och slutföra utbildningen

Regeringen avser att införa ett tillfälligt utbildningsbidrag under 2016–2021 som kan lämnas till den som deltar i den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen, detta i syfte att attrahera personer som har en examen på forskarnivå att påbörja och slutföra utbildningen. I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslår regeringen att det inom ramen för avsatta medel för karriärtjänstreformen avsätts 7,6 miljoner kronor 2016 för satsningen. För 2017, 2018 och 2019 beräknar regeringen i budgetpropositionen för 2016 att det ska avsättas 15,1 miljoner årligen. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2015/16:UbU1, rskr. 2015/16:113). När det gäller medel för åren 2020 och 2021 avser regeringen återkomma till riksdagen om dessa.

Bidragets storlek bör vara på en sådan nivå att det blir en reell rekryteringsstimulans. Ett utbildningsbidrag på 25 000 kronor per månad före skatt bedöms ha förutsättningar att vara ett incitament för personer att söka sig till den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen.

Avsikten är att utbildningsbidrag under den femåriga satsningen ska kunna betalas ut till högst 50 heltidsstuderande per år, dvs. totalt högst 250 studenter. Som framgår av avsnitt 4.2 arbetade enligt Skolverkets statistik drygt 200 lektorer i skolväsendet läsåret 2015/16. Om 250 personer fullgör den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och om de sedan får anställning som lektorer innebär det att antalet lektorer i skolväsendet skulle fördubblas.

7.1 Utbildningsbidraget

Utbildningsbidrag bör bara få lämnas för studier på heltid och under sammanlagt högst tolv månader. I syfte att säkerställa att utbildningsbidraget endast lämnas till den som bedriver sina studier i en för utbildningen normal takt bör en avstämning göras efter sex månader. Detta innebär att ytterligare utbildningsbidrag efter sex månaders studier endast kan lämnas om studenten har bedrivit de första sex månadernas studier i en för utbildningen normal takt.

Utbildningsbidrag bör få lämnas längst till och med det kalenderår då studenten fyller 56 år.

Den eller de högskolor som får regeringens uppdrag att anordna den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen bör också ansvara för ansökan om utbildningsbidrag samt pröva frågor om och utbetala utbildningsbidraget. Utbildningsbidrag bör lämnas inom ramen för tillgängliga

Prop. 2015/16:142 medel. Det kan innebära att resurserna inte räcker till alla studerande på utbildningen. Bidrag bör därför lämnas till studerande i den ordning som deras ansökningar kommer in till högskolan. En studerande som tidigare har fått utbildningsbidrag bör dock ha förtur till bidrag för att slutföra den påbörjade utbildningen.

I vissa fall bör utbildningsbidrag kunna lämnas vid frånvaro, t.ex. på grund av sjukdom, tillfällig vård av barn eller vård av närstående. Liksom för studiemedel bör den studerande vid frånvaro på grund av sjukdom göra en anmälan till Försäkringskassan som ska pröva om den kan godkänna sjukperioden och om åtgärder för att förkorta sjukdomstid. Den studerande bör ha rätt till utbildningsbidraget bara om ett sådant godkännande lämnas. Försäkringskassans beslut bör i enlighet med bestämmelser i socialförsäkringsbalken få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. De dagar som den studerande får behålla utbildningsbidraget vid frånvaro bör inte avräknas mot motsvarande förmån enligt socialförsäkringsbalken, t.ex. antalet dagar som närståendepenning kan lämnas.

En studerande som går den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och uppbär utbildningsbidrag bör kunna ha sin sjukpenninggrundande inkomst (SGI) vilande under studietiden (SGI-skydd). Vilande SGI innebär att det under tiden för studierna inte betalas ut sjukpenning baserad på den SGI den studerande hade innan studierna påbörjades. För studerande som förvärvsarbetar parallellt med studierna finns det i socialförsäkringsbalken bestämmelser om en särskild studietids-SGI (se 26 kap. 19 § socialförsäkringsbalken). Efter slutförda studier eller om studierna måste avbrytas helt, kan personen få t.ex. sjukpenning baserad på den inkomst som han eller hon hade innan studierna påbörjades, dvs. den SGI som varit vilande under studier kan då åter bli aktiv.

Studenten bör anmäla till högskolan om hans eller hennes förhållanden ändras på ett sådant sätt att utbildningsbidrag inte ska lämnas eller lämnas på annan grund. Om utbildningsbidrag har betalats ut till en studerande som inte haft rätt till det och den studerande har insett eller borde ha insett detta, bör högskolan kunna kräva tillbaka bidraget. På belopp som krävs tillbaka bör det betalas ränta. Om det finns särskilda skäl bör dock den återbetalningsskyldige kunna befrias från sin skyldighet att betala ränta.

En högskolas beslut om utbildningsbidrag bör få överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Regeringen avser att med stöd av sin s.k. restkompetens (8 kap. 7 § regeringsformen) meddela föreskrifter om utbildningsbidraget i förordning.

7.2 Bidraget ska vara skattepliktigt

Regeringens förslag: Utbildningsbidraget ska vara skattepliktigt.
--

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)* och *Pensionsmyndigheten* anser att utbildningsbidraget ska vara pensionsgrundande. ISF motiverar det med att den studerande annars blir utan pensionsrätt. Pensionsmyndigheten anser att utbildningen kan ses som en form av internutbildning och därför kan betraktas som förvärvsarbete. De anser också att ersättningens utformning kan jämföras med utbildningsbidrag för doktorander eller med aktivitetsstöd som båda är pensionsgrundande. Även *Skatteverket* anser att utbildningsbidraget bör vara förmånsgrundande men anför inga motiv.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till storleken på utbildningsbidraget är det rimligt att bidraget tas upp till beskattning. Då ingår bidraget exempelvis i underlag för beräkning av bostadsbidrag och för beräkningen av betalningsskyldighet för underhållsstöd. För att bidraget ska vara skattepliktigt föreslås en ändring i 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Utbildningsbidraget kommer inte att utgöra en sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Dock är avsikten att en studerande som får bidraget ska omfattas av SGI-skyddad tid. SGI-skydd vid studier innebär att SGI:n är vilande under den tid som studierna bedrivs. Under tid med sådan vilande SGI betalas det inte ut någon sjukpenning som är baserad på den. Efter slutförda studier eller om studierna måste avbrytas tillämpas dock åter den vilande SGI:n, som då aktiveras. Till skillnad mot studerande som får studiemedel i form av studiebidrag avses studerande som uppbar det föreslagna utbildningsbidraget inte att tillgodoräknas något pensionsgrundande belopp.

ISF och *Pensionsmyndigheten* anser att utbildningsbidraget ska vara pensionsgrundande. En grundläggande princip i pensionssystemet är dock den direkta kopplingen mellan förvärvsarbete och pension, dvs. att det är inkomster av förvärvsarbete som är pensionsgrundande. I fråga om utbildning fanns under hela pensionsreformsarbetet den tydliga inriktningen att det inte är utbildningen i sig som ska grunda pensionsrätt. Utbildningen förutsätts leda till en bättre inkomst och det är den som ska leda till högre pensionsrätt. Att ge pensionsrätt för såväl utbildningen som den inkomst som den leder till kan medföra överkompensation. Utbildning leder i alla situationer inte till högre inkomst, men det ansågs dock i så fall vara en fråga som bör lösas på arbetsmarknaden och inte kompenseras genom att studietiden görs pensionsgrundande.

Utbildningsbidraget är en stimulans för vidareutbildning som i sig är angelägen. Vidareutbildningen ska bedrivas i högre takt än normalt. Det är uppenbart fråga om just en utbildning där det lämnas ett bidrag under utbildningstiden. Eftersom bidraget inte är någon ersättning för förvärvsarbete, vilket är grundkriteriet för pensionsrätt, bör det inte ge pensionsrätt. I fråga om utbildningsbidrag till doktorander, som Pensionsmyndigheten jämför med, är detta pensionsgrundande för att det här är fråga om förvärvsnära verksamhet där doktoranden bedriver ett forskningsarbete. Det kan närmast jämföras med en doktorandtjänst, som betraktas som förvärvsarbete och därmed ger pensionsrätt.

Bidraget ger inte rätt till socialförsäkringsförmåner och sociala avgifter ska inte tas ut på bidraget. Någon särskild reglering om detta bedöms inte

Prop. 2015/16:142 behövas i socialavgiftslagen (2000:980) eftersom bidraget inte är någon ersättning för arbete.

7.3 Studiemedel ska samordnas med utbildningsbidraget

Regeringens förslag: Studiemedel ska inte få lämnas eller tas emot för den tid då det lämnas utbildningsbidrag.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* instämmer i promemorians slutsats att studiemedel som utgångspunkt inte bör kunna lämnas eller tas emot för den tid då det lämnas utbildningsbidrag. CSN ser dock vissa problem med den föreslagna samordningsbestämmelsen, bl.a. när det gäller informationsutbytet mellan CSN och lärosätena och möjligheten att kunna förhindra felaktiga utbetalningar. CSN konstaterar att den föreslagna samordningen kommer att ha begränsad reell betydelse och föreslår därför att någon av tre alternativa lösningarna på samordningsfrågan som CSN lämnar övervägs i den fortsatta beredningen. CSN föreslår bl.a. annat att en bestämmelse motsvarande den som föreslås i 23 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) införs i den i promemorian föreslagna förordningen om ett tillfälligt utbildningsbidrag.

Skälen för regeringens förslag: Det tillfälliga utbildningsbidrag som regeringen avser att införa är tänkt att ligga på en relativt hög nivå och det är därför rimligt att annan statlig studiefinansiering i form av studiemedel inte ska kunna lämnas för samma tid.

Trots den synpunkt som CSN har framfört, att den föreslagna samordningen kommer att ha begränsad reell betydelse, anser regeringen att det är viktigt för välfärdssystemets legitimitet att det finns en bestämmelse som reglerar att studiemedel och det tillfälliga utbildningsbidraget inte får lämnas för samma tid. Studiestödslagen (1999:1395) föreslås ändras i enlighet med detta. Regeringen avser att i den fortsatta beredningen av frågan beakta de synpunkter som CSN har framfört.

7.4 Ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter behöver inte införas

Regeringens bedömning: Regleringen i personuppgiftslagen om behandling av personuppgifter är tillräcklig.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: För handläggning av ärende om utbildningsbidrag kommer det att krävas behandling av vissa personuppgifter. Några av dessa personuppgifter kommer att vara känsliga, t.ex. uppgifter om studentens hälsa när det gäller utbildningsbidrag under sjukdom.

I personuppgiftslagen (1998:204, PUL) finns det bestämmelser om grundläggande krav på behandling av personuppgifter (9 §). Där anges bl.a. att de personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen och att inte fler personuppgifter ska behandlas än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Av personuppgiftslagen framgår också när behandlingen av personuppgifter är tillåten (10 §). Behandling av personuppgifter i ärenden om utbildningsbidrag bör vara tillåten med stöd av bestämmelserna om att personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig skyldighet eller utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning (10 § första stycket b och e). Om behandlingen avser känsliga uppgifter måste dock ytterligare krav vara uppfyllda. I ärenden om utbildningsbidrag bör behandlingen av känsliga personuppgifter vara tillåten med stöd av bestämmelserna om att sådana personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras (16 § första stycket c). Sådan behandling kan alltså bli aktuell när det gäller en studerandes förutsättningar att få utbildningsbidrag vid frånvaro, t.ex. vid sjukdom eller tillfällig vård av barn.

Av personuppgiftslagen framgår att om det i en annan lag eller förordning finns bestämmelser som avviker från personuppgiftslagen, gäller de bestämmelserna i stället (2 §). När det gäller utbildningsbidrag vid frånvaro på grund av sjukdom ska sjukperioden godkännas av Försäkringskassan (se avsnitt 7.1). I 114 kap. socialförsäkringsbalken finns särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter som gäller hos bl.a. Försäkringskassan. De bestämmelserna är bara tillämpliga vid behandling av personuppgifter i verksamhet som gäller förmåner enligt socialförsäkringsbalken samt andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning eller särskilt beslut av regeringen handläggs av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten (114 kap. 2 §). Handläggningen av utbildningsbidraget avses dock huvudsakligen ligga på vissa högskolor (se avsnitt 7.1). Försäkringskassan avses endast handlägga frågor om godkännande av sjukperioder och åtgärder för att förkorta sjukdomstid. Att en sjukperiod godkänns avses vara en förutsättning för att den studerande ska ha rätt till utbildningsbidraget. Själva rätten till bidraget prövas dock av högskolan. Bestämmelserna om personuppgiftsbehandling i socialförsäkringsbalken bedöms därför inte vara tillämpliga när det gäller ärenden om utbildningsbidrag hos Försäkringskassan. Det är i stället personuppgiftslagen som är tillämplig i dessa ärenden.

Utöver bestämmelserna i personuppgiftslagen bedöms inte någon ytterligare reglering om behandling av personuppgifter vara nödvändig.

Regeringens förslag: Den som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå och får utbildningsbidrag för denna utbildning, ska vid tillämpning av bestämmelserna i socialförsäkringsbalken om rätt till handikappersättning likställas med en person som förvärvsarbetar.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några specialbestämmelser om sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall när det gäller personer som får utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. I fråga om sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall föreslås det i promemorian att det i socialförsäkringsbalken ska införas bestämmelser om att dessa förmåner inte ska lämnas till den som får utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslagen. *Försäkringskassan* har uppfattat det som att avsikten är att den aktuella gruppen studerande inte ska kunna få någon socialförsäkringsförmån som grundas på sjukpenninggrundande inkomst eller sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall för samma tid som det lämnas utbildningsbidrag. *Försäkringskassan* har inget att invända mot denna avsikt, men är tveksam till om avsikten uppnås för rehabiliteringspenning, närstående penning och smittbärande penning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I 50 kap. 4 och 5 §§ socialförsäkringsbalken finns huvudregler i fråga om vem som har rätt till handikappersättning. Av 50 kap. 4 § framgår att rätt till handikappersättning har en försäkrad som innan han eller hon fyller 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt för avsevärd tid i sådan omfattning att han eller hon behöver mera tidskrävande hjälp i sin dagliga livsföring, behöver fortlöpande hjälp för att kunna förvärvsarbета, eller i annat fall har betydande merkostnader.

I 50 kap. 5 § anges att om den försäkrade på grund av sitt funktionshinder behöver hjälp både i den dagliga livsföringen och för att kunna förvärvsarbета, eller i något av dessa avseenden, och dessutom har merkostnader, ska bedömningen enligt 50 kap. 4 § grundas på det sammanlagda behovet av stöd. Vid bedömningen enligt 50 kap. 4 § ska det bortses från hjälpbehov som tillgodoses genom annat samhällsstöd.

Vid tillämpning av nämnda bestämmelser ska en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd likställas med en person som förvärvsarbetar (50 kap. 6 § socialförsäkringsbalken). Att den studerande likställs med en person som förvärvsarbetar medför

således bl.a. att den studerande kan ha rätt till handikappersättning om han eller hon behöver fortlöpande hjälp för att kunna studera.

Regeringens avsikt är att studerande som deltar i den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen ska kunna få utbildningsbidrag i stället för studiestöd. Som en följd av detta bör det i socialförsäkringsbalken föreskrivas att även den som deltar i den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och får utbildningsbidrag för den vid tillämpningen av bestämmelserna om handikappersättning ska likställas med en person som förvärvsarbetar. Även dessa studerande kommer därmed att kunna ha rätt till handikappersättning om den studerande behöver fortlöpande hjälp för att kunna studera.

I promemorian föreslås att det i socialförsäkringsbalken ska införas en bestämmelse som innebär att sjukpenning i särskilda fall inte ska lämnas när den försäkrade deltar i den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och uppbär utbildningsbidrag för detta. Det föreslås även i promemorian att det i socialförsäkringsbalken ska införas en bestämmelse som innebär att rehabiliteringspenning i särskilda fall inte ska lämnas till den som får utbildningsbidraget.

Sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall är två förmåner som en försäkrad, som helt eller delvis har fått tidsbegränsad sjukersättning under det högsta antalet månader som sådan ersättning kan betalas ut enligt 4 kap. 31 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken, har rätt till i vissa fall och under vissa förutsättningar. Detta gäller även för en försäkrad vars rätt till aktivitetsersättning upphör på grund av att han eller hon fyller 30 år (se 28 a kap. 3 § och 31 a kap. 3 § socialförsäkringsbalken).

Satsningen på den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och utbildningsbidraget är avsedd att vara en tidsbegränsad satsning under fem år. Avsikten är att utbildningsbidrag ska kunna betalas ut till högst 50 heltidsstuderande per år under denna period, dvs. totalt högst 250 studenter. Satsningen är alltså tänkt att avse ett mycket begränsat antal personer. Mot den bakgrunden finns det inte tillräckligt behov av att i socialförsäkringsbalken för den aktuella personkretsen införa specialbestämmelser om sjukpenning i särskilda fall och om rehabiliteringspenning i särskilda fall eller andra specialbestämmelser än om handikappersättning. Promemorians förslag om bestämmelser om sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall bör därför inte genomföras.

7.6 Sekretess ska kunna gälla i ärenden om utbildningsbidrag

Regeringens förslag: I ärenden om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå ska sekretess gälla för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretessen ska inte gälla beslut i ett ärende i andra fall än om ärendet avser utbildningsbidrag under sjukdom.
Sekretessen ska gälla i högst 50 år.
Regeringens bedömning: Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör inte inskränkas.

Promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. Detta gäller bl.a. *Svenska Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna*. *Försäkringskassan* anser att känsliga uppgifter om en närstående persons eller ett barns sjukdom inte kommer att ha ett sekretesskydd så som den föreslagna regleringen har utformats.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det finns behov av en ny sekretessbestämmelse

Ärenden om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå bör handläggas av vissa högskolor, Överklagandenämnden för högskolan, Försäkringskassan och allmänna förvaltningsdomstolar (se avsnitt 7.1). I sådana ärenden kan det förekomma uppgifter av känslig natur om såväl en enskilds personliga som ekonomiska förhållanden. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om den enskildes hälsa vid frånvaro på grund av sjukdom.

Inom hälso- och sjukvården omfattas uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden av sekretess, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL). Det gäller således en presumtion för att uppgifterna omfattas av sekretess där. Det är dock en grundläggande princip i OSL att behovet av och styrkan i en sekretess inte kan bestämmas enbart med hänsyn till sekretessintresset. Detta intresse måste i varje sammanhang vägas mot intresset av insyn i myndigheternas verksamhet och denna avvägning kan mycket väl tänkas utfalla på olika sätt hos olika myndigheter. Offentlighetsintresset kan alltså kräva att de uppgifter som behandlas som hemliga hos den ena myndigheten är offentliga hos en annan myndighet som har inhämtat dem hos den förstnämnda (prop. 1979/80:2 Del A s. 76).

När det gäller ärenden om studiestöd, som handläggs av Centrala studiestödsnämnden, har det gjorts en annan avvägning mellan sekretess- och insynsintresset än när det gäller uppgifter hos hälso- och sjukvården. I ärenden om studiestöd gäller det sekretess för uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs (28 kap. 9 § OSL). I sådana ärenden gäller således en presumtion för offentlighet i fråga om uppgifter om den enskilde. Regeringen finner att den avvägning som i nämnda paragraf har gjorts mellan sekretessintresset och insynsintresset i ärenden om studiestöd får anses vara lämplig även i ärenden om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Sekretess bör alltså gälla i sådana ärenden för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Ett sådant rakt skaderekvisit leder till att det stora flertalet uppgifter, som finns i ett ärende om utbildningsbidrag och som avser ekonomiska förhållanden, är offentliga.

I promemorian föreslås att sekretessen inte ska gälla beslut i ärende om utbildningsbidrag i andra fall än om ärendet avser utbildningsbidrag under sjukdom. Detta motsvarar vad som i dag gäller i ärenden om studiestöd. *Försäkringskassan* har anfört att när det gäller beslut som avser frånvaro på grund av tillfällig vård av barn och vård av närstående innebär förslaget att det finns en risk för att känslig information om en närstående eller ett sjukt barn kommer att sakna sekretesskydd i högskolans hantering.

Även personer som uppstår studiemedel kan få behålla studiemedlen om de är hemma för vård av sjukt barn och inte kan studera. Regeringen anser av denna anledning att det saknas skäl att utforma sekretessbestämmelsen för ärenden om utbildningsbidrag annorlunda än sekretessbestämmelsen för ärenden om studiestöd. De myndigheter som ska tillämpa bestämmelsen ska avgöra vilka uppgifter som omfattas av sekretess i ett enskilt fall, bl.a. med beaktande av den praxis som har utvecklats vid tillämpning av 28 kap. 9 § OSL. För det fall en känslig uppgift befinns sakna sekretesskydd förtjänar det dock att omnämnas att JO har påpekat att det viktigt att beslutsfattare noga överväger vilka uppgifter om den enskilde som behöver redovisas i ett offentligt beslut samt att det måste göras en avvägning mellan kravet på motivering enligt 20 § förvaltningslagen (1986:223) och den enskildes intresse av att uppgifter av känslig natur inte röjs (JO:s beslut 2015-02-04, dnr 392-2014).

Sekretesstid

I de flesta bestämmelser begränsas den tid som sekretess för en uppgift i en allmän handling kan gälla. Sekretesstidens längd varierar beroende på vilket skyddsintresse som har föranlett sekretessen. När det gäller sekretess för enskilds personliga förhållanden brukar sekretesstiden gälla i sjuttio eller femtio år. Målgruppen för det aktuella utbildningsbidraget är personer som har en forskarexamen, dvs. vuxna personer. Därför anser regeringen att det är tillräckligt med en sekretesstid på femtio år. Det motsvarar också vad som gäller i ärenden om studiemedel enligt 28 kap. 9 § OSL.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Sekretess innebär såväl tystnadsplikt som handlingssekretess (3 kap. 1 § OSL). Den tystnadsplikt som följer av en sekretessbestämmelse inskränker inte rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter, om inte annat anges i tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen eller OSL. Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter har dock aldrig företräde framför handlingssekretessen.

Den tystnadsplikt som följer av sekretessbestämmelsen i 28 kap. 9 § OSL inskränker inte rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Prop. 2015/16:142 Regeringen anser att det saknas skäl att göra någon annan bedömning i frågan om den tystnadsplikt som kommer att följa av den nu föreslagna sekretessbestämmelsen bör inskränka den rätten.

7.7 En etableringsplan ska upphöra att gälla

Regeringens förslag: En etableringsplan ska upphöra att gälla när en nyanländ påbörjar kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå för vilken det kan lämnas utbildningsbidrag.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare innehåller bestämmelser om ansvar och insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna ska ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet. Arbetsförmedlingen ska upprätta en individuell etableringsplan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering.

En nyanländ som deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan har rätt till etableringsersättning. En etableringsplan upphör att gälla bl.a. när den nyanlande påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen (1999:1395). Därmed upphör även rätten till etableringsersättning. I förarbetena anges att en nyanländ som bedriver studier på högskolenivå bör finansiera dessa med studiemedel (prop. 2009/10:60 s. 114). Nyanlända invandrare med forskarexamen som har en etableringsplan kan under etableringstiden komma ifråga för den föreslagna särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och därmed till det föreslagna utbildningsbidraget. På samma sätt som när den nyanlande påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen bör rätten till en etableringsplan, och därmed till etableringsersättning, upphöra att gälla även när den nyanlande påbörjar den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen. Det bör därför av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare framgå att etableringsplanen upphör även när den nyanlande påbörjar den kompletterande pedagogiska utbildningen.

8 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Bestämmelserna ska träda i kraft den 15 juli 2016.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2016.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Göteborgs universitet* anser att det tar tid och resurser att utforma och planera kompletterande pedagogisk utbildning och att det i promemorian inte framgår varför den aktuella utbildningen skulle kunna verkställas omgående. Universitetet föreslår därför att lärosätena ges i uppdrag att erbjuda denna typ av utbildning, med tillhörande utbildningsbidrag tidigast 2017. Även *Högskolan i Kristianstad* ställer sig tveksam till start redan hösten 2016.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har skickat en inbjudan till statliga universitet och högskolor att anmäla intresse för att på regeringens uppdrag delta i satsningen på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning och ett utbildningsbidrag till de studerande vid utbildningen. Inbjudan har skickats parallellt med beredningen av ärendet inom Regeringskansliet för att kunna påskynda beredningen av uppdrag till de universitet och högskolor som ska ge utbildningen. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 15 juli 2016.

9 Konsekvenser

9.1 Ekonomiska och administrativa konsekvenser

Den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och utbildningsbidraget är avsett att vara en tidsbegränsad satsning under fem år. Avsikten är att utbildningsbidrag ska kunna betalas ut till högst 50 heltidsstuderande per år under denna period, dvs. totalt högst 250 studenter. Satsningen är alltså tänkt att avse ett mycket begränsat antal personer.

Förslaget om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) innebär att utbildningsbidraget ska vara skattepliktigt. Förslaget berör främst Skatteverket och det eller de lärosäten som administrerar bidraget. Vidare föreslås ändringar i socialförsäkringsbalken som avser handikappersättning. Förslaget innebär bl.a. att en studerande som deltar i den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen och får utbildningsbidrag för den utbildningen kan ha rätt handikappersättning om den studerande behöver fortlöpande hjälp för att kunna studera. Handikappersättning handläggs av Försäkringskassan. Beslut av Försäkringskassan får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Satsningen avser som nyss nämnts ett mycket begränsat antal personer. Den tillkommande handläggningen med anledning av förslaget och den därmed ökande administrationen bedöms därför rymmas inom myndigheternas befintliga anslag.

När det gäller förslagen om ändring i studiestödslagen (1999:1395), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare berörs Centrala studiestödsnämnden, det eller de lärosäten som administrerar utbildnings-

Prop. 2015/16:142 bidraget, Överklagandenämnden för högskolan, Försäkringskassan, allmänna förvaltningsdomstolar och Arbetsförmedlingen. Även när det gäller dessa förslag bedöms de ekonomiska och administrativa konsekvenserna som marginella och bör rymmas inom myndigheternas befintliga anslag.

9.2 Konsekvenser för den enskilde

Utbildningsbidraget bedöms vara ett positivt incitament för målgruppen av presumtiva studenter att påbörja och slutföra den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen. Lagförslagen är främst en anpassning för att den studerande ska få utbildningsbidrag och inte studiemedel. Utbildningsbidraget föreslås vara skattepliktigt, men inte pensionsgrundande.

9.3 Sveriges medlemskap i EU

Regleringarna berör inte frågor som är reglerade i EU-rätten.

9.4 Konsekvenser för jämställdhet och integration

De lagändringar som föreslås bedöms nödvändiga för att regeringen ska kunna införa satsningen på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer med examen på forskarnivå och ett utbildningsbidrag för personer som går den utbildningen. Syftet är att det ska utbildas fler ämneslärare i bl.a. matematik, naturorienterande ämnen och teknik och att även lektorer i bl.a. dessa ämnen ska kunna rekryteras.

Enligt den officiella statistiken avseende skolväsendet är majoriteten lärare i grundskolan kvinnor. I gymnasieskolan är könsfördelningen i lärargruppen mer jämn, även om den varierar mellan olika ämnen. Ett antagande är att det är en större andel män inom andra yrkesgrupper än lärare som har ämneskunskaper i ämnen där det för närvarande råder brist på behöriga lärare, t.ex. i fysik, kemi och teknik. Ingenjörsyrket är ett exempel på ett mansdominerat yrke där många har akademiska kunskaper inom det naturvetenskapliga ämnesområdet. Den satsning på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning och ett utbildningsbidrag som regeringen avser att införa kan därför leda till att fler män än kvinnor väljer att komplettera sina ämneskunskaper och sin forskarutbildning med en pedagogisk utbildning för att få behörighet som lärare. Satsningen antas därmed leda till en jämnare könsfördelning inom läraryrket som helhet, vilket är positivt för jämställdheten.

Satsningen bör även ha positiva konsekvenser för integrationen. Bland de personer som invandrar till Sverige finns kvinnor och män med akademisk utbildning och forskarutbildning inom de ämnen där det råder brist på lärare. Den särskilda kompletterande pedagogiska utbildningen med utbildningsbidrag bör kunna attrahera en del av dem att utbilda sig

till lärare inom sina ämnesområden. Satsningen kan därmed underlätta etableringen på arbetsmarknaden för utrikes födda med akademisk utbildning i ämnen där det råder brist på lärare. Prop. 2015/16:142

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

50 kap. 6 §

Vid tillämpning av 4 och 5 §§ ska med en person som förvärvsarbetar likställas

1. en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd, och

2. en studerande som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå och får utbildningsbidrag för den utbildningen.

I 4 och 5 §§ socialförsäkringsbalken finns bestämmelser om vem som har rätt till handikappsersättning. Av nu aktuell paragraf framgår att en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd ska likställas med en person som förvärvsarbetar vid tillämpning av dessa bestämmelser.

Paragrafen har utvidgats och indelats i två punkter. *Första punkten* motsvarar det som gäller i dag.

Andra punkten är ny och innebär att även en studerande som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå och får utbildningsbidrag för den utbildningen ska likställas med en person som förvärvsarbetar vid tillämpning av de nämnda paragraferna om rätt till handikappsersättning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.5.

10.2 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap. 34 §

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander,
2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), och
3. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna,

2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, eller

3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.

I paragrafen anges vilka ersättningar i samband med studier som ska tas upp respektive inte ska tas upp i inkomstslaget tjänst.

Paragrafens *första stycke* kompletteras med en ny *tredje punkt* i vilken det anges att utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå ska tas upp och därmed redovisas som inkomst av tjänst.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.

10.3 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

3 kap. 25 §

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. utbildningsbidrag för doktorander,
4. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
5. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna,
6. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,
7. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, *eller*
8. *utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.*

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller har haft utbildningsbidrag för doktorander.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

I paragrafen finns bestämmelser om samordning av studiemedel med bl.a. andra förmåner.

Paragrafens *första stycke* kompletteras med en ny *åttonde punkt* i vilken det anges att studiemedel inte får lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.3.

10.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2015/16:142

28 kap. 10 a §

Sekretess gäller i ärende om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om utbildningsbidrag under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om sekretess i ärenden om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Av *första stycket* framgår att sekretessen gäller för uppgifter i ärende om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå. Sekretessen gäller alltså hos de myndigheter som handlägger dessa ärenden. Det är vissa högskolor, Överklagandenämnden för högskolan, Försäkringskassan och allmänna förvaltningsdomstolar. I 43 kap. finns ytterligare bestämmelser om sekretess hos domstol.

Sekretessen gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om den enskildes hälsa vid frånvaro på grund av sjukdom. Sekretess gäller dock bara om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Ett sådant rakt skaderekvisit leder till att det stora flertalet uppgifter, som finns i ett ärende om utbildningsbidrag och som avser ekonomiska förhållanden, är offentliga.

Enligt *andra stycket* gäller sekretessen inte beslut i ett ärende i andra fall än om ärendet avser utbildningsbidrag under sjukdom.

I *trede stycket* anges att för uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.6.

10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

9 §

Etableringsplanen upphör att gälla när

1. tiden för etableringsplanen har löpt ut,
2. den nyanlände har haft ett förvärsarbete på heltid minst sex månader,
3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken *det kan lämnas studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) eller utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå*, eller
4. den nyanlände utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete om han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar en etableringsplan upphör att gälla. När en etableringsplan upphör har den nyanlände inte längre

Prop. 2015/16:142 rätt till etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning enligt 15 §.

I *tredje punkten* har det gjorts ett tillägg. Av tillägget framgår det att en etableringsplan upphör att gälla när den nyanlände påbörjar kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå för vilken det kan lämnas utbildningsbidrag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.7.

Sammanfattning av promemorian Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen (U2015/05012/UH)

Prop. 2015/16:142
Bilaga 1

Promemorian innehåller förslag som innebär att en femårig satsning på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer med forskarexamen ska genomföras samt att den som genomgår utbildningen ska kunna få en statlig studieersättning i form av ett utbildningsbidrag under studietiden.

Promemorian innehåller förslag om två nya förordningar som reglerar utbildningen respektive utbildningsbidraget. Därutöver lämnas förslag på ändringar i ett antal lagar och förordningar. Författningarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken
dels att 28 a kap. 6 §, 31 a kap. 1 § och 50 kap. 6 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 31 a kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a kap.

6 §¹

Sjukpenning i särskilda fall lämnas inte när den försäkrade

1. bedriver studier, för vilka han eller hon uppbär studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), eller

1. bedriver studier, för vilka han eller hon uppbär studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) *eller utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, eller*

2. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas inte heller när den försäkrade deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program men är avstängd från rätt till aktivitetsstöd.

31 a kap.

1 §²

I detta kapitel finns en inledande bestämmelse i 2 §.

Vidare finns bestämmelser om

- rätten till rehabiliteringspenning i särskilda fall i 3–5 §§, – rätten till rehabiliteringspenning i särskilda fall i 3–5 a §§,
 - bedömning av arbetsförmågans nedsättning i 6 §,
 - ersättningsnivåer i 7 §,
 - beräkning av rehabiliteringspenning i särskilda fall i 8 och 9 §§,
 - rehabiliteringspenning i särskilda fall vid sjukersättning i 10 §,
 - rehabiliteringspenning i särskilda fall vid livränta enligt 41 eller 43 kap. i 11 §,
 - förmånstiden i 12 §,
 - behållande av rätten till rehabiliteringspenning i särskilda fall i 13 §,
 - upphörande av rätten till rehabiliteringspenning i särskilda fall i 14 §,
- och

¹ Senaste lydelse 2015:119.

² Senaste lydelse 2011:1513.

5 a §

Rehabiliteringspenning i särskilda fall lämnas inte till den som får utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

50 kap.

6 §

Vid tillämpning av 4 och 5 §§ ska med en person som förvärvsarbetar likställas en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd.

Vid tillämpning av 4 och 5 §§ ska med en person som förvärvsarbetar likställas

1. en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd, och

2. en studerande som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå och får utbildningsbidrag för den utbildningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap 34 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

34 §²

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander, <i>och</i> 2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).	1. utbildningsbidrag för doktorander, 2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), <i>och</i> 3. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna,
2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, eller
3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2014:949.

Härigenom föreskrivs att 3 kap 25 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

25 §¹

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. utbildningsbidrag för doktorander,
4. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
5. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna,

6. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, *eller*

7. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

6. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,

7. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, *eller*

8. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbudsplik eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller har haft utbildningsbidrag för doktorander.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

¹ Senaste lydelse 2010:1280.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 28 kap. 10 a §, och närmast före 28 kap. 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

Utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning

10 a §

Sekretess gäller i ärende om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om utbildningsbidrag under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Etableringsplanen upphör att gälla när

1. tiden för etableringsplanen har löpt ut,
2. den nyanlände har haft ett förvärvsarbete på heltid minst sex månader,

3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen (1999:1395), eller

3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken *det kan lämnas* studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) *eller utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå,* eller

4. den nyanlände utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete om han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

¹ Senaste lydelse 2014:952.

Efter remiss har yttrande över förslagen i promemorian inkommit från Riksrevisionen, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Umeå, Domstolsverket, Datainspektionen, Försäkringskassan, Inspektionen för socialförsäkringen, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Överklagandenämnden för högskolan, Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, Centrala studiestödsnämnden, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Kungl. Tekniska högskolan, Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Örebro universitet, Mittuniversitetet, Högskolan i Borås, Högskolan Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Malmö högskola, Mälardalens högskola, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Chalmers tekniska högskola, Sveriges Kommuner och Landsting, Kungl. Vetenskapsakademien, Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Ingenjörer, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Sveriges universitetslärarförbund, Friskolornas riksförbund, Svenska Journalistförbundet och Tidningsutgivarna.

Följande organ och personer har spontant lämnat synpunkter: Högskolan i Skövde, Sveriges läkarförbund, Sveriges farmaceuter, Naturvetarna, Uppsala studentkår (sektionen Lära) och Håkan Sollervall.

Följande instanser har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian, men har förklarat sig avstå från att yttra sig eller har inte kommit in med yttrande: Riksdagens ombudsmän, Luleå Tekniska universitet, Ladokkonsortiet, Landsorganisationen i Sverige, Saco Studentråd, Sveriges förenade studentkårer, Sveriges skolledarförbund och Tjänstemännens Centralorganisation.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-03-04

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen

Enligt en lagrådsremiss den 25 februari 2016 (Utbildningsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
5. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Roger Karlsson.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2016

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Romson, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Persson, Bucht, Hultqvist, Hellmark Knutsson, Andersson, Ygeman, A Johansson, Bolund, Kaplan, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Fridolin, Wikström, Hadzialic

Föredragande: statsrådet Hellmark Knutsson

Regeringen beslutar proposition 2015/16:142 Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
--------------------	--	---

Lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

3 kap. 25 §